

Diplomová práce: *Generační posun v postojích žen na výchovu vlastních dětí na počátku 21. století*

Studentka: Bc. Lud'ka Nováková

Fakulta humanitních studií, UK v Praze, pracoviště historické sociologie

Školní rok: 2013/2014

Vedoucí práce: PhDr. Hana Maříková, Ph.D.

Autorka diplomové práce *Generační posun v postojích žen na výchovu vlastních dětí na počátku 21. století* si klade otázku, zda v současné době dochází ke generačnímu posunu v postojích i v samotné výchovné praxi matek. Tuto problematiku zkoumá na současné generaci matek přes reflexi výchovy generace jejich rodičů a své vlastní.

Práce je členěna do standardních oddílů, kdy analýze empirických dat předchází úvod, dále rozsáhlý teoretický oddíl a základní vhled do výzkumného postupu, za analýzou empirického výzkumu pak následuje krátký závěr. V rámci strukturace práce je pak část 4 viz „Metodologické postupy zpracování dat“ členěna jen minimálně, což v kontextu celku působí disproporčně. Sama kapitola ovšem určitou strukturaci obsahuje. Autorka v ní představuje analytický explanační model kvalitativních dat získaných prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů a popisuje jí vytvořenou klasifikaci výchovných postupů matek. Je škoda, že se vnitřní členění kapitoly nepromítá do strukturace obsahu celého díla.

V teoretickém oddíle autorka vychází z bohaté literatury k tématu rodiny, převážně pak domácí proveniencí anebo literatury překladové. Zabývá se zde vývojem rodiny v období modernity i podobou rodiny v kontextu české společnosti. Věnuje se rovněž tématu výchovy dítěte v rodině a představuje teoretické koncepty výchovy.

Studentka pak problematiku generačního posunu v postojích matek na výchovu vlastních dětí sleduje přes generaci současných matek (nikoli současných otců, třebaže výzkum prováděla v úplných rodinách), a to z toho důvodu, že ženy, resp. matky jsou v naší současné společnosti stále těmi, kdo se na péči a výchově svých dětí podílejí výrazně častěji a aktivněji než jejich mužské protějšky, kdy tak péče a výchova dětí představuje stále ještě především „ženskou“ doménu (srov. např. Vohlídalová 2007). Autorka se pak z „pragmatického“ důvodu (tj. realizovatelnosti výzkumu s omezenými časovými i jinými zdroji) zaměřuje pouze na současnou generaci matek a abstrahuje od generace babiček (což alespoň částečně eliminovalo komplikace při získávání participantek výzkumu). Pořizování rozhovorů totiž představuje náročnou techniku odvislou od ochoty osob podělit se o svou životní zkušenost a měla-li by se daná problematika zkoumat striktně v rámci generační linie, snížilo by to (výrazně) okruh potenciaálních „respondentek“, a tedy i proveditelnost samotného výzkumu.

Pro získání kvalitativních dat o výchovných postupech babiček a současných matek pak diplomantka použila polostrukturovaný rozhovor. Při analýze dat se inspirovala metodou zakotvené teorie, kdy prostřednictvím počítačového programu Atlas-ti v rámci otevřeného a axiálního kódování prováděla různé řazy pořízenými daty s cílem je systematizovat a uspořádat do obecnějších kategorií. Těžiště práce studentky pak spočívá právě v pořizování a analýze kvalitativních dat, kdy výsledkem tohoto postupu je jí navržená klasifikace, která dokládá, že postoje i praxe matek k výchovným praktikám jejich vlastních rodičů je rozrůzněná, třebaže je možné z reflexe participantek výzkumu vystopovat tendenci k posunu od výchovy založené spíše na autoritativních principech k výchově spočívající více na principech demokratických.

Autorka v předložené diplomové práci prokázala schopnost samostatně zpracovat zvolené téma a provést vlastní empirický výzkum ve vazbě na relevantní teoretické koncepty. Diplomová práce je „řemeslně“ solidně zpracovaná. Není však příliš inovativní, autorka v ní příliš nečerpá ze zahraniční literatury (pokud není přeložená), což limituje možnosti komparace učiněných zjištění. Po jazykové a stylistické stránce je práce standardní. Vzhledem k celkové úrovni předkládané práce navrhuji známku velmi dobře.

Hana Maříková

vedoucí práce

V Praze dne 6. června 2014